

PREDSTAVITEV INOVATIVNE VALIDACIJE

Katja Kučer

Dipl. del. terapevtka

Učiteljica inovativne validacije

Ljubljana, 2019

V sodelovanju s

FIRIS IMPERL d.o.o.Tržaška 90/j, 1370 Logatec

- ▶ Inovativna validacija je oskrbovalno - odnosni koncept, ki zajema široko znanje o pomoči in ravnanju z osebami z demenco za spremljanje na njihovi življenjski poti.

- ▶ Validacija (»validatio«) = dati priznanje ali potrditev **veljavnosti, okrepiti, potrditi,**

spoštovati in upoštevati svet doživljanja druge osebe.

- ▶ Uporablja različna znanja in metode dela in prispeva k zagotavljanju čimvečje kakovosti življenja starostnikom, njihovim svojcem in negovalcem,

- ▶ Skuša upoštevati in vplivati na telesne, duševne, čustvene in socialne razsežnosti človeka ter iskati pozitivne povezave z njegovim okoljem.

- ▶ je inovativen, dinamičen in razvojno naravnan koncept dela, odgovarja na psihološke in druge potrebe človeka ter z aktivnim pristopom štiti osnovne človekove pravice.

- ▶ V metodi validacije **uporabljamo empatijo - sposobnost vživljanja, čutečega vstopanja v notranji, doživljajski svet stare, dezorientirane osebe, ga sprejemati in mu pustiti njegovo dostojanstvo.**
 - ▶ To je temeljna razlika v primerjavi z mnogimi drugimi metodami, kjer se je vedno znova **poskušalo gledati na človeka z demenco z vidika »zdravega«, ga korigirati in prepričevati v nezmožnost njegovih namer.**
-

Inovativna validacija upošteva :

- ▶ Široko znanje o demenci
- ▶ Upošteva razvojno teorijo za zelo stare, dezorientirane ljudi,
- ▶ povzema kategorizacijo njihovega vedenja (stadiji)
- ▶ priporoča specifične tehnike;
individualno validacijo, validacijske skupine
ter druge metode , tehnike in pristope, da osebe znova pridobijo svoje dostojanstvo ter ostanejo vključeni v človeško družbo.

VSEBINA INOVATIVNE VALIDACIJE

TEMELJNI ODNOS:

- ▶ Cilji
- ▶ načela
- ▶ dotik/ očesni kontakt
- ▶ bližina/ distanca
- ▶ Komunikacija in sprejemanje
- ▶ vrste dotikov
- ▶ razvojna teorija po Eriksonu
- ▶ simboli
- ▶ izgube

STADIJI IN TEHNIKE:

- ▶ stadij 1 - nesrečno orientirane osebe + tehnike
- ▶ stadij 2 - časovno dezorientirane osebe+ tehnike
- ▶ stadij 3 - stadij ponavljajočih gibov+tehnike
- ▶ stadij 4 - vegetiranje+ tehnike

Oblike validiranja:

▶ Individualna validacija

Najdragocenejši terapevtski trenutki skozi odnos niso odvisni od časa, ki je na voljo. Terapevtski temeljni odnos naj poteka ob vsakem srečanju in ob vsakem trenutku. Čustveni stik je zdravilen.

▶ Validacijska skupina

Izvajanje vlog v skupini skladnih z biografijo posameznika omogoča ohranjanje in krepitev občutka identitete – temeljnega občutka varnosti in samozavesti ter vključenost v socialno sredino.

▶ Validacija je oblika komunikacije, je srečevanje z ljudmi, je razumevanje ljudi.

▶ Lahko je osnova za mnogo drugih načinov obravnave starostnikov.

▶ Validacija ni splošni recept, je le ena od poti.

Kaj si želijo osebe z demenco ?

- ▶ Da bi bili samostojni čimdlje?

ALI

- ▶ Da bi jih drugi razumeli, da bi bili deležni naklonjenega psihosocialnega okolja, da bi imeli zadovoljene tudi psihosocialne potrebe – potrebo po ljubezni, potrebo po koristnosti in potrebo po izražanju občutkov v vseh njihovih niansah!

Kaj je v ospredju:

oseba ali demenca?

Človek ali motena funkcija?

Biomedicinski ali psihosocialni pristop ?

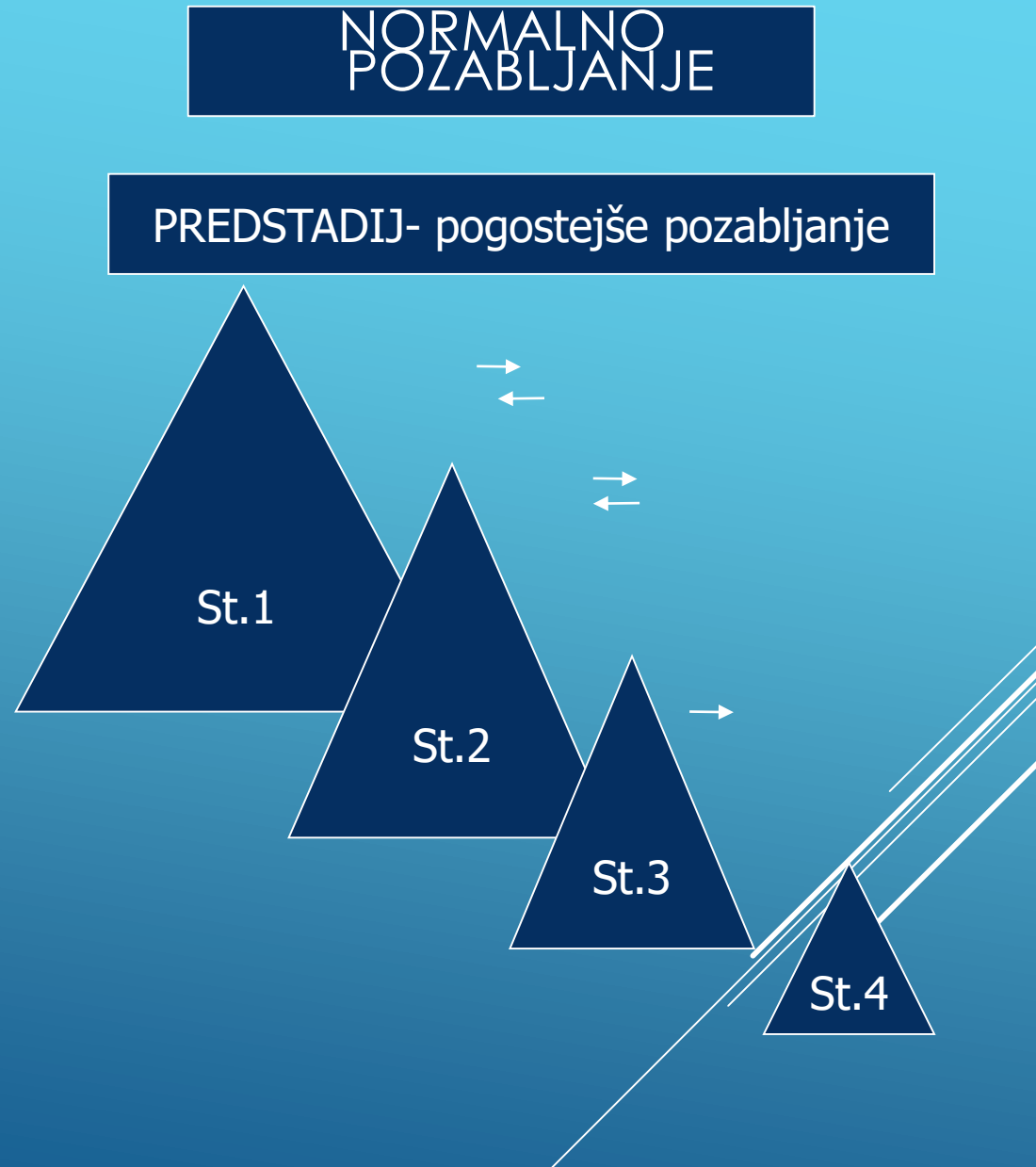
Sodobno stališče nas sili, da se bolj usmerjamo na osebo in njegove potrebe, kot na bolezen (sindrom).

- STADIJ 1
= STADIJ NESREČNE
ORIENTACIJE
= OGROŽENI JAZ

- STADIJ 2
= STADIJ ČASOVNE
DEZORIENTACIJE
= ZMEDENI JAZ

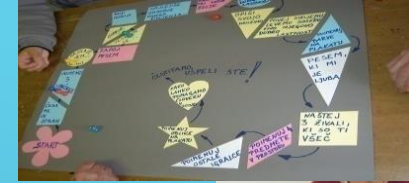
- STADIJ 3
= STADIJ PONAVLJAJOČIH SE
GIBOV
= SKRITI JAZ

- STADIJ 4
= STADIJ VEGETIRANJA
= POTOPLJENI JAZ

OBLIKE NEMEDIKAMENTOSNE POMOČI - MOŽNOSTI ZA TERAPEVTSKO DELOVANJE PRI OSEBAH Z DEMENCO

- ▶ Validacija
- ▶ Integrativna validacija po Nicole Richard
- ▶ Terapija spominjanja, animacija,
- ▶ Socioterapija in miljejska terapija
- ▶ Bazalna stimulacija
- ▶ Treening orientacije v realnosti,
- ▶ Samoohranitvena terapija po dr. Barbari Romero
- ▶ Treening remotivacije
- ▶ Socialno skupinsko delo
- ▶ Gibalne vaje , ples, joga smeha...
- ▶ Vedenjska terapija
- ▶ Majevtika
- ▶ 10- minutna aktivacija po Ute Schmidt- Hackenberg
- ▶ Slikanje z osebami z demenco
- ▶ Izobraževanje svojcev
- ▶ Psihoterapevtska pomoč
- ▶ Usmerjene dejavnosti: Delovna terapija, Fizioterapija
- ▶ Komplementarno zdravljenje:
 - ▶ Aromaterapija, Fitoterapija
 - ▶ Brain Gym,
 - ▶ Montessori metoda,

KAJ ALI KAKO ?

KATERA METODA KDAJ?

STIČIŠČA DT IN VALIDACIJE

- ZAKAJ INOVATIVNA VALIDACIJA PRI DELU Z OSEBAMI Z DEMENCO ?

- ❖ Združevanje številnih znanj, pristopov,
- ❖ DT znanje validacije že predpostavlja,
- ❖ Lažje zagotavljanje POTREB osebe
 - ljudje in naše življenjske zgodbe so zelo različne,
 - mnogo problemov namreč v starosti ni več mogoče rešiti,
 - sistemi pogosto ne omogočajo dovolj časa, individualnega dela s človekom,
 - Pomanjkanja časa in energije ne omogoča več sodelovanja s svojci , tako pa lahko individualno validiramo ob delu...
 - Inovativna validacija je pomembna za timsko delo - vsi delujemo v isto smer
 - omogoča ustreznejše reagiranje v konfliktnih situacijah,
 - Omogoča preprečevanje izgorevanja, občutkov nemoči...
 -

PRIMER:

» UTRUJEN SEM. DA BI ŽE ENKRAT UMRL.«

ODGOVOR 1:

»SAJ NI NIČ HUDEGA, PRIDITE, GREMO NA SPREHOD IN KAVO«. NE MISLITE ZDAJ NA SMRT.«

ODGOVOR 2:

« UTRUJENI STE, RADI BI UMRLI «.

ŽIVLJENJE JE RES TEŽKO, NABERE SE TOLIKO TEŽKIH STVARI.

KAKŠNO JE BILO VAŠE ŽIVLJENJE ? KDAJ VAM JE BILO V

ŽIVLJENJU NAJTEŽJE, KDAJ STE NAJBOLJ TRPELI. JE BILO KDAJ

V VAŠEM ŽIVLJENJU LAŽJE? JE BILO KDAJ ŠE TEŽJE?

ŽE KOT OTROK STE IZGUBILI MAMO! JE BILO TAKRAT ZELO

HUDO?« KDO JE TAKRAT POSKRBELO ZA VAS?

Ob katerem odgovoru bi se vi sami počutili bolj nagovorjeni, bolj razumljeni, bolj spoštovani in upoštevani ?

Dobro počutje osebe z

demenco (ki se kaže z verbalnimi in neverbalnimi znaki)

= kazalec dobrega delovanja in zadovoljenih potreb

- ▶ Sposobni moramo biti ugotoviti želje in temeljne potrebe osebe, da vedenje človeka razumemo kot iskanje stika in komuniciranje ali pa kot izražanje potreb in ne kot neprimerna moteča ali celo napadalna dejanja.

VALIDACIJA JE NEPRENEHNO...

- ▶ ZAZNAVANJE
- ▶ ČUTENJE
- ▶ RAZMIŠLJANJE
- ▶ PRILAGAJANJE POMOČI POTREBNI OSEBI.

Naj nam prilagajanje osebam z demenco predstavlja izziv in ne le obremenitev.

UNIVERZALNA ZDRAVILA

- ▶ NASMEH,
- ▶ PRIJAZNA BESEDA,
- ▶ OBJEM,
- ▶ SPOŠTOVANJE,
- ▶ SOČUSTVOVANJE,
- ▶ RAZUMEVANJE,
- ▶ DROBNE POZORNOSTI....

In vse to gotovo prija tudi nam, ki smo najpomembnejši zavezniki človeka z demenco.

NEKAJ PRIPOROČENE LITERATURE

1. **Van Hülsen A. Zid molka:** Oblike dela z osebami z demenco na primeru validacije in drugih novih teorij. Logatec. Firis Imperl, 2007.
2. **Feil Naomi. The Validation Breakthrough.** 2 nd ed. HPP, 2002.
3. Introduction to Validation. Communicating With Very Old People With Alzheimers and Other dementias. Edward Feil.
4. **The 36- hour day;** Nancy L.Mace et all., 2017, six edition
5. **Jennie Powell – Poti k sporazumevanju :** pomoč starejšim pri demenci: vodič za delo negovalcev. Mestna zveza upokojencev. Zbirka priročniki Mestne zveze upokojencev Ljubljana, 2007.
6. **Mojca Muršec. Sporazumevanje z bolniki z demenco.** Vodnik za svojce in negovalce starejših z demenco. Johnson&Johnson, Ljubljana.
7. **Muršec M. Alzheimerjeva demenca.** Odgovori in pogosta vprašanja v klinični praksi. Pliva Ljubljana, 2012.
8. Dascha Schopolarish. Nega bolnika na domu. V objemu alzheimerjeve bolezni. Kranj: Narava, 2016
9. Alzheimerjeva bolezen; Kako jo prepoznati in z njo živeti. Lundbeck Pharma, Maribor, 2014.
10. Mojca Muršec. Nemedikamentozni ukrepi pri vedenjskih simptomih demence. Dnevi mariborske psihiatrije, zbornik predavanj II, Splošna bolnišnica Maribor, Oddelek za psihiatrijo, Maribor 2002, www.prepadnik.net
11. Lavš K. Kjer so dovoljena čustva, ni več molka. Zdravje 2002.
12. Aleš Kogoj, Branka Mikluš, Jana Dragar; Varovanec z demenco v družini, 1996, Samozaložba, Kataložni zapis: Narodna in univerzitetna knjižnica Ljubljana.
13. I. Velikonja et all. Naj ostanejo takšni kot jih poznamo. Janssen-Cilag, Podružnica, Ljubljana, 2005.
14. Ingrid Velikonja: Demenca, zloženka Krka, V skrbi za vaše zdravje, Kočevski tisk, 2005.
15. prof.dr.Miro Denišlič, dr.med., doc. dr. Zvezdan Pirtošek, dr. med., mag. Marko Pišljari, dr. med.: Vrnimo življenje spominu, Ljubljana 2004.
16. Heinrich Pera, Razumeti umirajoče, Župnijski urad Ljubljana – Dravlje, 1998.
17. RES je potrebujemo/jo pomoč. Priročnik za osebe z demenco in njihove svojce. Zveza društev upokojencev Slovenije. Ljubljana, 2016.
18. Neva Železnik. Temne sence demence. Ljubljana: Forma, 2017
19. Dr. Vinod Verma. Preprečevanje demence. Brežice, 2014
20. Dr. Nori Graham. Dr. James Warner. Demence in Alzheimerjeva bolezen. Zbirka Družinski zdravnik.e.Besede. Ljubljana, 2013
21. Marie Gendron. Skrivnost, imenovana Alzheimer. Založba Chiara. Ljubljana, 2015
22. Anne Woodham. Dr. David Peters. Enciklopedija komplementarne medicine. Ljubljana: DZS, 1998
23. Pečjak Vid. Psihološki vidiki staranja in demence. Logatec. Firis Imperl, 2002

NEKAJ PREDLOGOV YOU TUBE – filmi o demenci

Teleworkshop: Communicating with a Person with Dementia

Teleworkshop: Activities to do with the Person with Dementia

Understanding Dementia

Ideas to Engage, Socialize and Interact with Dementia Patients

A different visit: Montessori Based Activities for People with Dementia

Message Communication in Dementia: Strategies for Care Staff (lepa predstavitev kom.)

Caregiver Training Part III: Refusal to Bathe Dementia & Challenging Behaviour

Caring for Persons With Dementia- 5 Things to Avoid

Four Stages of Dementia: The Early Stage

What is Sundowning?

Changes in Personality and Behavior of a Dementia Patient

Identifying the signs of Dementia

V SLOVENŠČINI

Prvi znaki demence

Demenca- Dr. Kogoj

Demenca-sprehod skozi čas 1. In 2. del

Alzheimerjeva bolezen-Hilarijina zgodba. Vodnik demence (Prevod).

Screening for Dementia 3: Patient Assessment
Practical Tips to Enhance Your Geriatric Assessment skills

Early Signs and Symptoms of Alzheimer's

This is Lewy Body dementia

Robin Williams killer: Dementia with Lewy Body

Experience 12 Minutes in Alzheimer's Dementia

The 7 stages of Alzheimer's Disease through a caregiver's Eyes

Caregiver Training Part III: Refusal to bath

Managing Challenging Behavior

Agitated Older Nursing Home patient

Using Nonmedical Veterans With Dementia

Dance and Dementia

Person With Dementia- Skills for Addressing

Challenging Behaviors

What Annoys You most about living with Dementia:

ZA DELOVNE TERAPEVTE

Communication Difficulties: Hospitalized Elderly

Dem. Patient (Assessment and Interventions)

Occupational Therapy benefits individuals w/
dementia. Part 1 of 2

Occupational Therapy benefits individuals w/
dementia 2 of 2

NEKAJ PREDLOGOV YOU TUBE – filmi Naomi Feil

Persons with Dementia: Skills for Addressing Challenging Behaviors

<https://www.youtube.com/watch?v=hgVMKEnkvHo>

Gladys Wilson and Naomi Feil

<https://www.youtube.com/watch?v=zm0gyUOBYIq>

The Four Phases of Resolution

<https://www.youtube.com/watch?v=pH6pJ1mEUpA>

Naomy Feil: Myrna

https://www.youtube.com/watch?v=BR_61Czq0Bc

Validation, communication through empathy | Naomi Feil | TEDxAmsterdamWomen

https://www.youtube.com/watch?v=ESqfW_kyZq8

Naomi Feil Live

<https://www.youtube.com/watch?v=wT4MDBxqiiE>

What is Validation from Naomi Feil

<https://www.youtube.com/watch?v=NPstZUTqUFw>

Interview with Naomi Feil

https://www.youtube.com/watch?v=QFKcPGZkuQ4&list=PL6L9QzG0Hkhp5JHZiThSOw0WoWtvW7_QP